

PIAAC^{slo}

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

»Merjenje učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje
usposobljenosti izobraževalcev odraslih 2013 - 2015«

Je besedilna spretnost še pomembna?

Petra Javrh

12. maj 2015, AZM Maribor

Parada učenja[®] 2015

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

STATISTIČNI URAD
REPUBLIKE SLOVENIJE

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

preplet različnih
prikrajšanosti

materialna in finančna,
izobrazbena,
zaposlitvena,
stanovanjska, zdravje

so manj fleksibilni pri
odzivanju na spremembe

zaradi svojih lastnosti,
oviranosti, načina življenja,
okoliščin, stigme

Ranljive skupine

manj konkurenčni -
povsod, kjer delujejo
načela tekmovalnosti
in so viri omejeni

v izrazito neugodnem
položaju pri dostopu
do pomembnih virov

npr. zaposlitev, delo,
zdravstvene storitve

zaznamovani z
odrinjenostjo na
družbeno obrobje ter
socialna izključenost

Zadnje študije (npr. INCLUDED 2006-2011) pokazale resen problem:

večkratna izključenost

**dalj časa trajajoča
pomanjkanja**

nizki dohodki,
brezposelnost,
opravljanje občasnih,
slabo plačanih del

nezmožnost poiskati informacije,
slabo „znajdenje“

nizka izobrazba, brez
kvalifikacij, slaba
pismenost

nizek socialni kapital

zelo omejeni socialni stiki,
nezdravi odnosi

nizka podpora socialnih omrežij

družine, sorodnikov,
prijateljev, sosedov

neugodna družbena situacija

- visoka konkurenca za razpoložljive zaposlitve,
- restriktiven ali neučinkovit socialni sistem,
- visoka regionalna koncentracija brezposelnosti,
- težko dostopno ali drago izobraževanje

STANOVANJSKO PODROČJE

- zadolževanje
- vzorec nasilnega reševanja stanovanjskega problema

**ni dovolj spretnosti za
upravljanje z osebnim
premoženjem**

PARTICIPACIJA (POLITIČNA, SOCIALNA)

**pomanjkanje
interesa**
(pri izražanju
nacionalne
pripadnosti,
odločitvah)

v izobraževanju ni
dovolj poudarjen
pomen aktivne
participacije vsakega

ZDRAVJE

**močna povezava med izobraževalnimi
dosežki in zdravjem posameznika**

izključevalni dejavniki
se začnejo akumulirati
že v **predšolskem** obdobju

**ranljivi mladi
v izobraževalnem sistemu
= slabše zdravje**

**zastopništvo
pacientovih
pravic**

„obupani“ pacienti

ZAPOSLOVANJE

odvisnosti

precej močan
izključevalni
dejavnik v
kombinaciji
zaposlovanje -
izobraževanje

trenutno brezposelni

vsaj polovica med njimi
ni končala osnovne šole

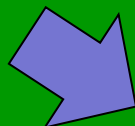
mladi osipniki

pereče v obrobni regiji
(Pomurje)

vključevanje v
 izobraževanje

upanje

nepremostljive
 prepreke

razočaranje

**dolgoročen dejavnik izključevanja
 iz vsakršne oblike izobraževanja**

PIAAC^{slo}

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

Kakšne rezultate SLO lahko pričakujemo v PIAAC 2016 na podlagi rezultatov raziskave pismenosti pred 15 leti?

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

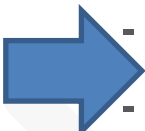
STATISTIČNI URAD
REPUBLIKE SLOVENIJE

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

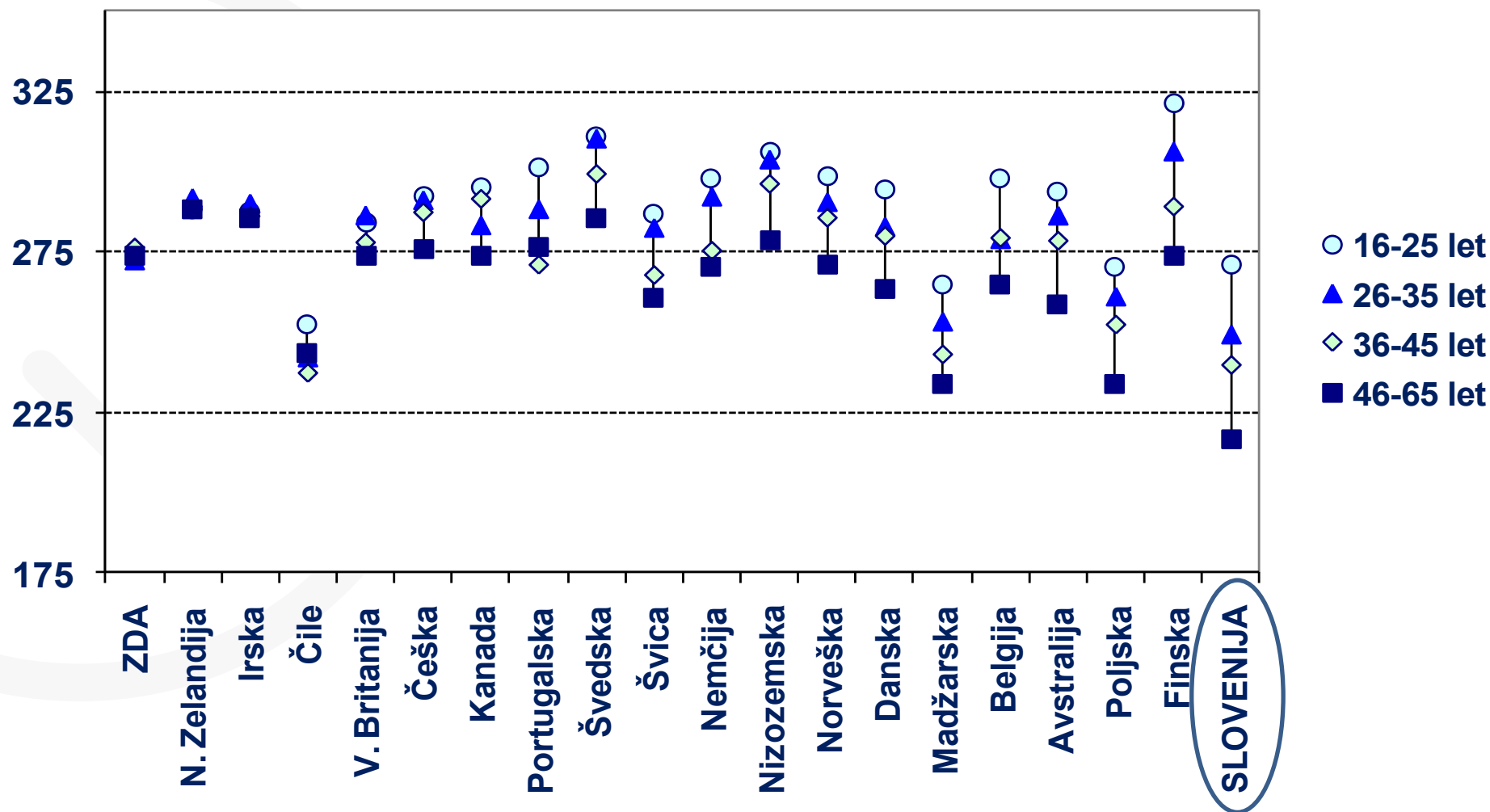
Rezultati raziskave OECD o pismenosti odraslih 1998 v Sloveniji:

-
- **Zaostanek** Slovenije na vseh merjenih področjih v mednarodnem merilu
 - Velike **razlike** med bolj in manj izobraženimi
 - Velike **razlike** med starejšimi in mlajšimi
 - Velike **razlike med šolajočo mladino in mladimi osipniki**
 - Velik **vpliv izobrazbe staršev** na dosežke v pismenosti
 - Velike razlike med prebivalci **urbanih središč in podeželjem**
 - Velike razlike med **delovnimi okolji** glede priložnosti za branje

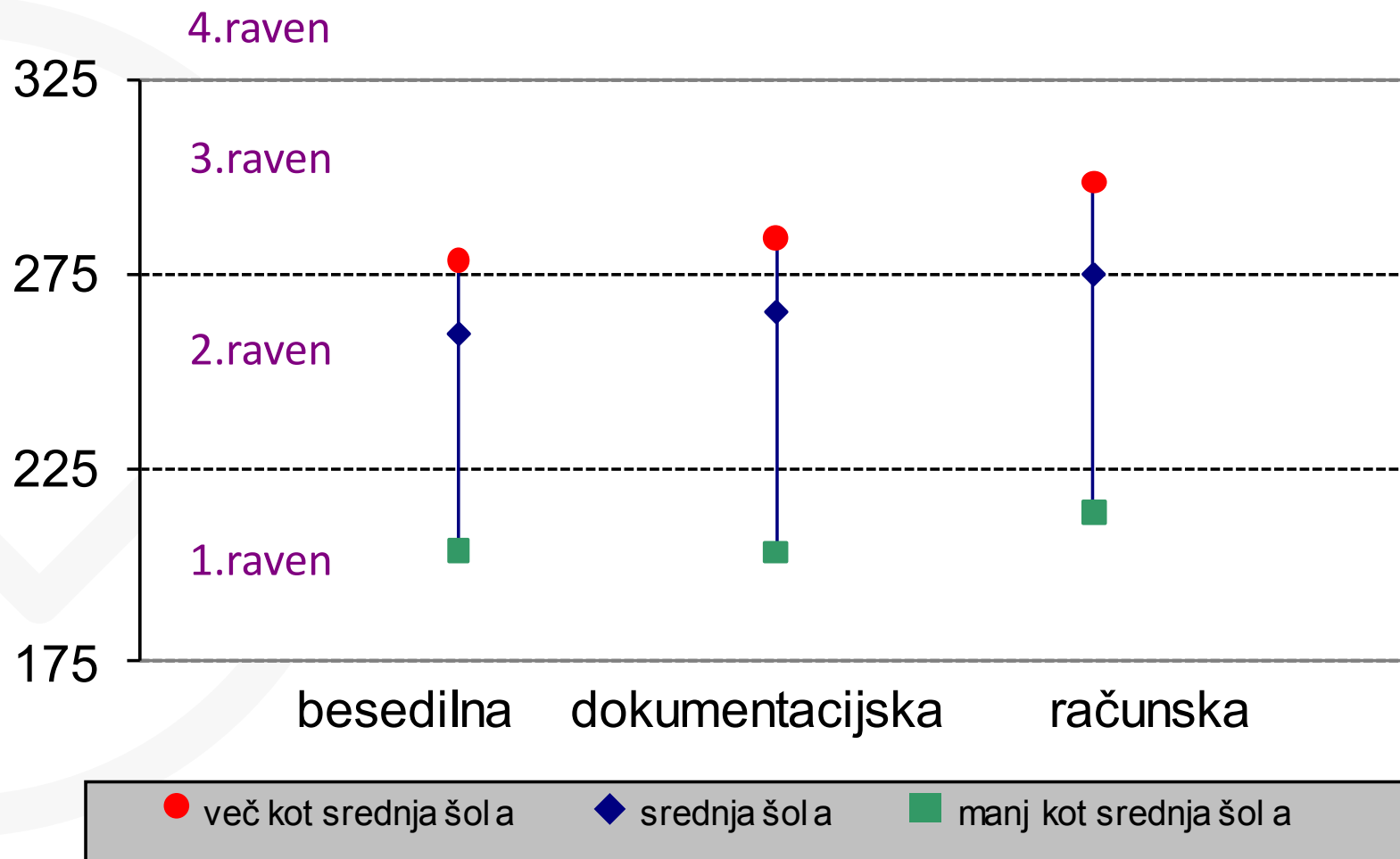
Starost, izobrazba in pismenost

Odrasli s končano SŠ, po starostnih razredih in povprečni dosežki v pismenosti, IALS 1998

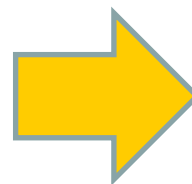
Pismenost in izobrazba v SLO 1998

Povprečni pisni dosežki odraslih glede na končano šolo

PIAAC –

Program for the
International
Assessment of
Adult
Competencies

**Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih**

PIAAC.si

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

PIAAC na kratko

166 tisoč odraslih ...
Predstavlja 724 milijonov odraslih
od 16-65 let v 24 državah

reševanje nalog - testiranje

40 minut je trajala anketa o
demografskih podatkih

raziskava je potekala na računalniku
ali na papirju

Raziskava PIAAC meri:

**KLJUČNE KOMPETENCE ZA OBDELAVO INFORMACIJ V
BESEDILIH**

Osnovne dimenzije teh kompetenc so: znanje, **SPRETNOSTI**, odnos

▪ neobhodne

▪ dobro
prenosljive

▪ naučljive

Kaj PIAAC meri?

Besedilne spretnosti

višja raven:

zmožnost razumeti in uporabiti informacije iz različnih besedil

Matematična pismenost

zmožnost uporabiti, interpretirati in posredovati matematične informacije ter zamisli

Reševanje problemov v tehnološko bogatih okoljih

zmožnost najti, izbrati, ovrednotiti in uporabiti informacije s pomočjo računalnika za reševanje problemov

(določene) Komponente bralnih spretnosti

prepoznavanje besed, besednjak in razumevanje stavkov (osnovne bralne spretnosti)

Osnovni vprašalnik
– bogat nabor
socio-demografskih podatkov (posplošljivih na celotno populacijo sodelujoče države)

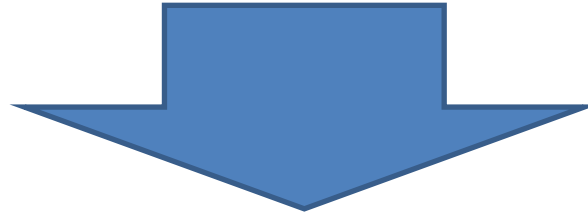
Raziskuje tudi Spretnosti za delo

posredno merjenje spretnosti za delo

Zakaj meriti kompetence?

Raziskava IALS (1994-1998) ugotovila:

**3. raven pismenosti nujno potrebna,
da je odrasel posameznik kos izzivom
moderne družbe**

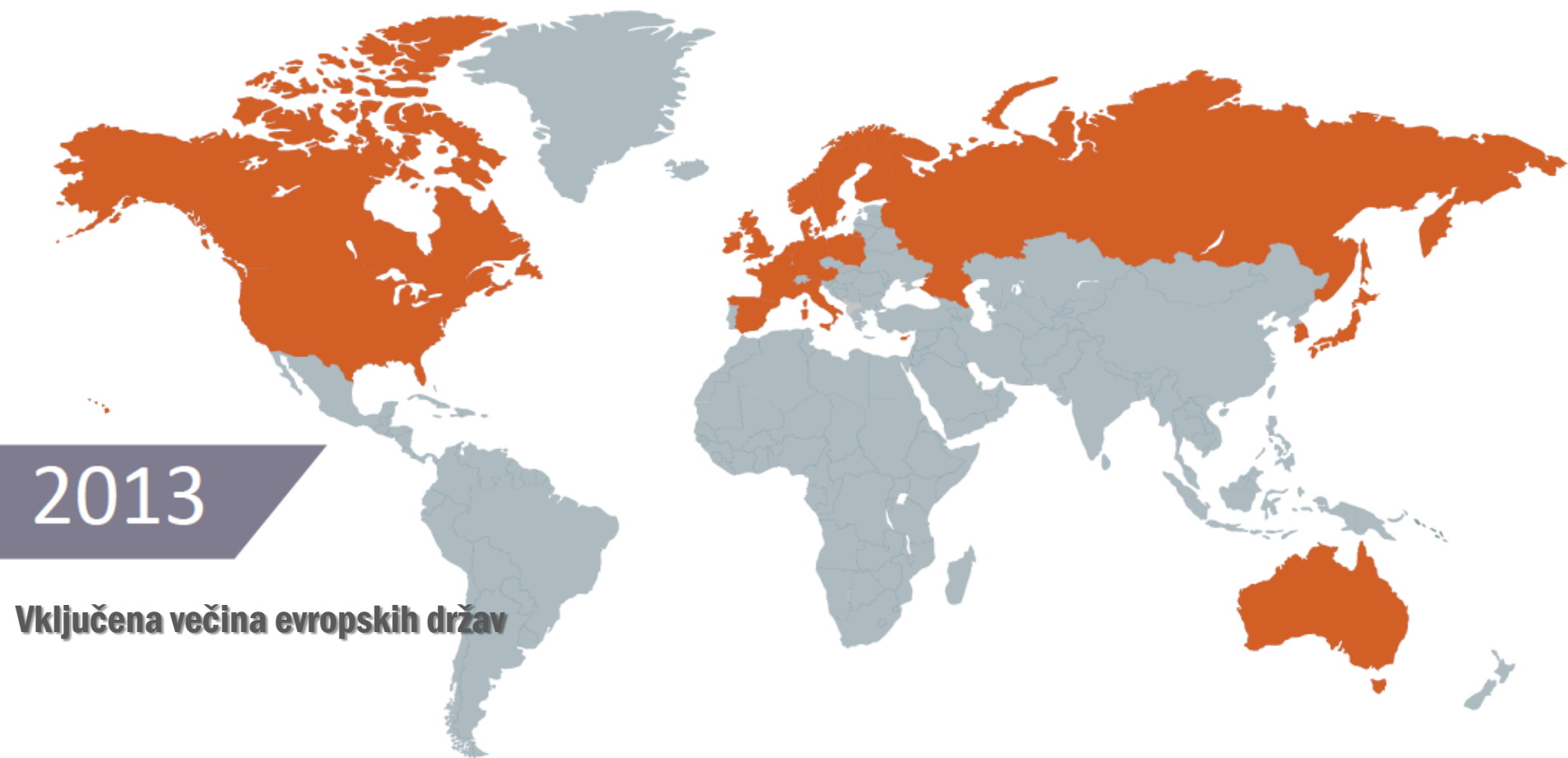
- - - PIAAC kaže:

da je tudi v najbolj naprednih državah
do ene četrtnine odraslih,
ki ne dosega te ravni

v slabše razvitih tudi do tri četrtnine

Raziskava o kompetencah odraslih 24 sodelujočih držav

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc

PIAAC tretji krog pribl. 9 sodelujočih držav

Strateško pomembno, če se vključi Hrvaška

PIAAC^{slo}

Program za mednarodno
ocenjevanje kompetenc odraslih

Ugotovitve iz PIAAC 2013

- **Terensko zbiranje podatkov potekalo od avgusta 2011 do aprila 2012**
- **Podatki so bili objavljeni 2013**

PIAAC^{slo}

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

Ugotovitve iz PIAAC 2013

VIR: OECD Skills Outlook 2013. First Results from the Survey of Adult Skills

- **Nekatere države** (Norveška) **bolj izkoristijo** spretnosti in kompetence svojih prebivalcev kot druge (Koreja)
 - na Češkem, v Italiji, na Japonskem, na Poljskem in na Slovaškem je **20 %** tistih, ki dosegajo najvišje spretnosti in kompetence, **brez dela**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

STATISTIČNI URAD
REPUBLIKE SLOVENIJE

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

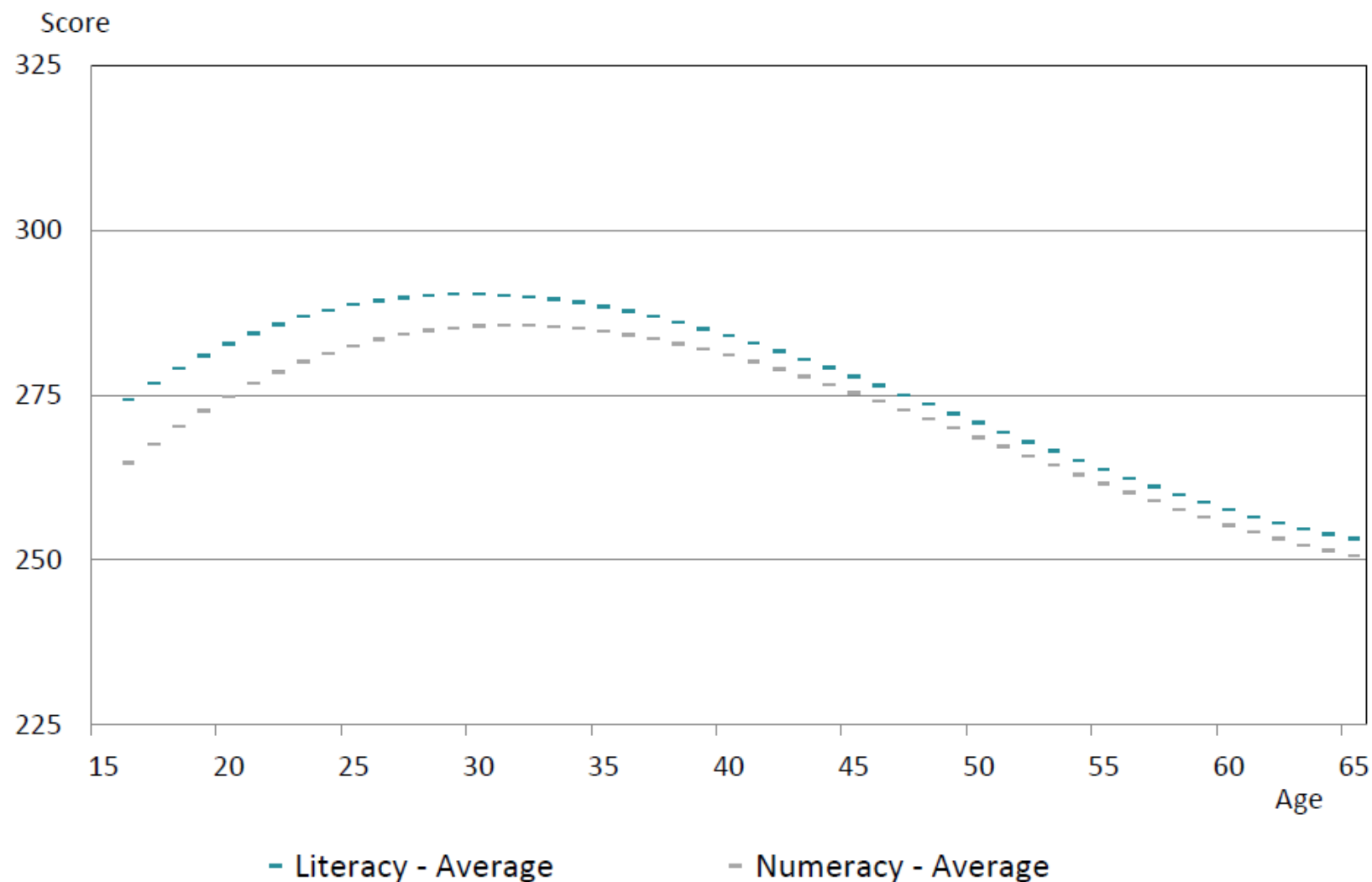

Ugotovitve iz PIAAC 2013

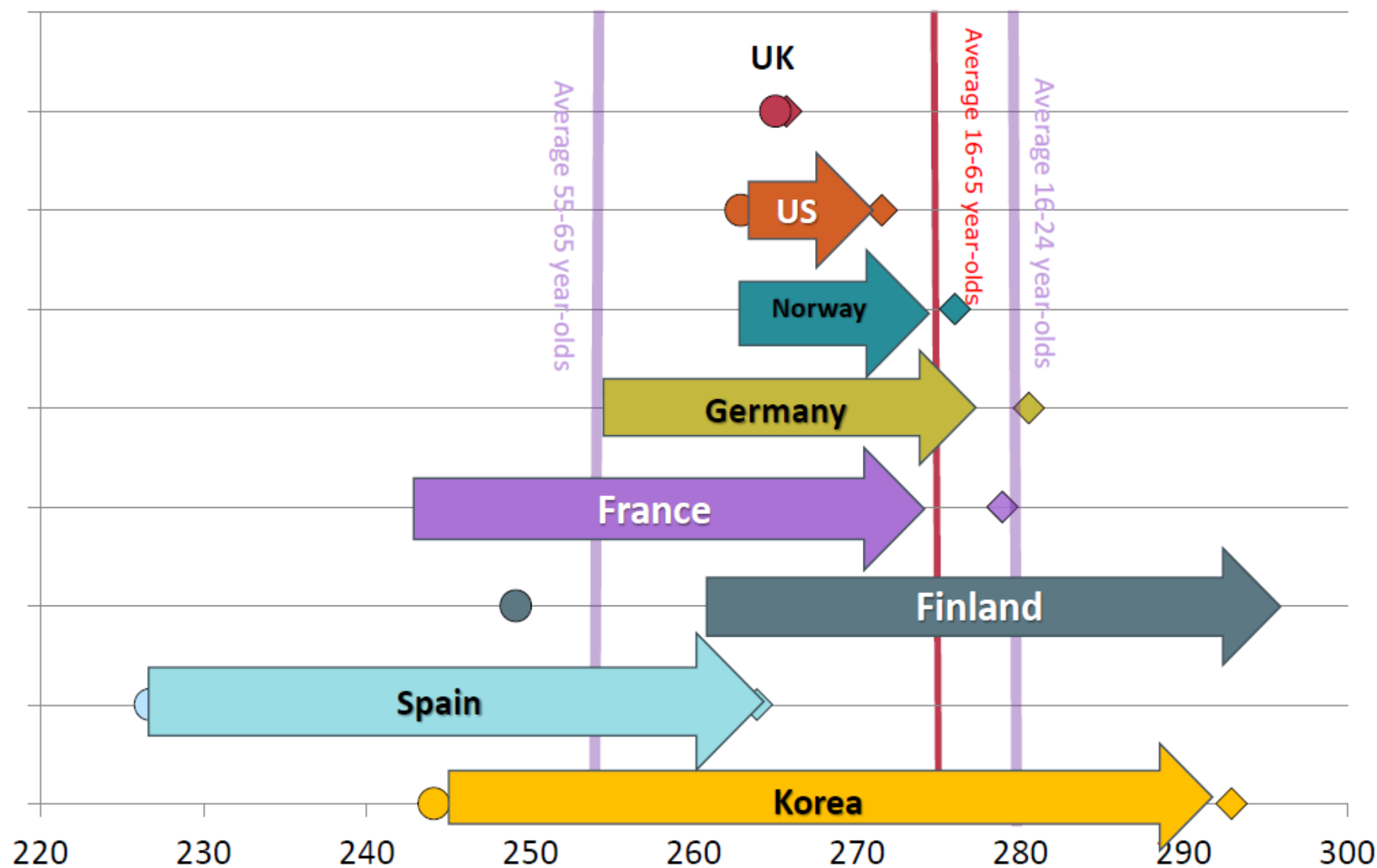
- Formalno izobraževanje ima **temeljno vlogo** pri razvoju spretnosti in kompetenc
- Določen del odraslih, ki so se slabo odrezali na testiranju besedilnih spretnosti, ima **močne osnovne bralne in pisne veščine, a jih ni zmožen uporabiti v resničnih življenjskih situacijah**

Dosežki v starostnih obdobjih

Besedilne spretnosti mladih in starejših generacij

Spretnosti se razvijajo in ohranjajo – lahko pa izgubljajo

PIAAC^{slo}

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

- Spretnosti, ki se ne uporabljajo **zastarijo in oslabijo**.
- Odrasli, ki spretnosti **pogosto uporabljajo**, so **bolj pismeni** ter boljše računajo in rešujejo probleme, tudi ob upoštevanju dosežene izobrazbe.
- Le eden od dveh odraslih z nizkimi spretnostmi je **zaposlen**.

Boljša
usposobljenost =

pomembnejše ukvarjanje
z ustreznimi dejavnostmi **zunaj**
delovnega mesta kot s podobnimi
dejavnostmi na delovnem mestu

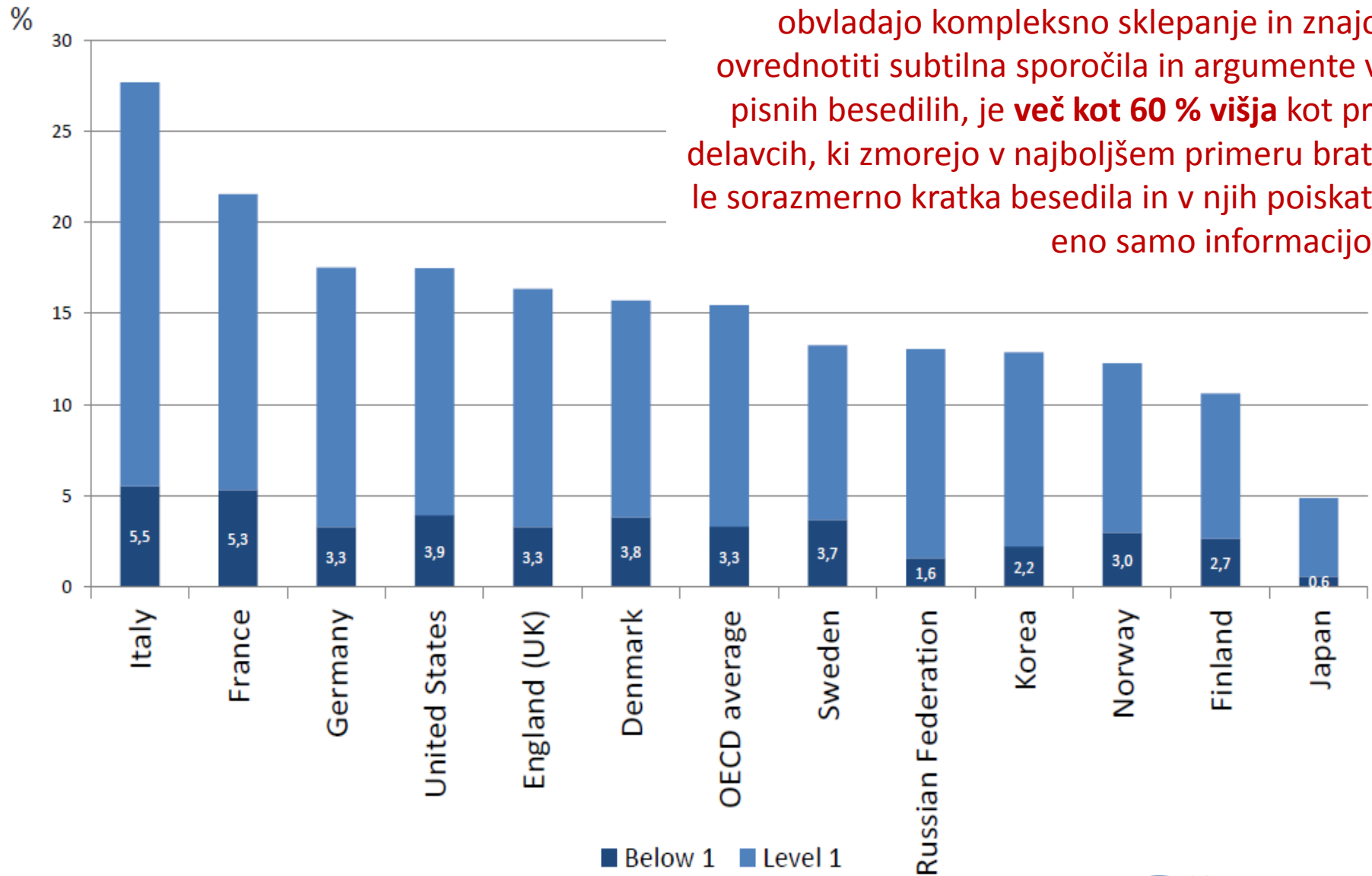
Odrasli z najvišjimi dosežki

**imajo višje plače, so boljšega zdravja,
so politično in družbeno bolj aktivni ,
so zaposleni**

Odrasli z najnižjimi dosežki v besedilnih spretnostih

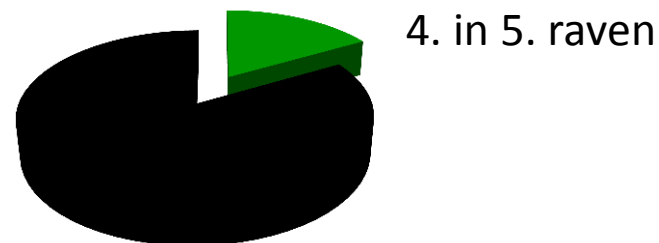
Povprečna urna postavka delavcev, ki obvladajo kompleksno sklepanje in znajo ovrednotiti subtilna sporočila in argumente v pisnih besedilih, je **več kot 60 % višja** kot pri delavcih, ki zmorejo v najboljšem primeru brati le sorazmerno kratka besedila in v njih poiskati eno samo informacijo.

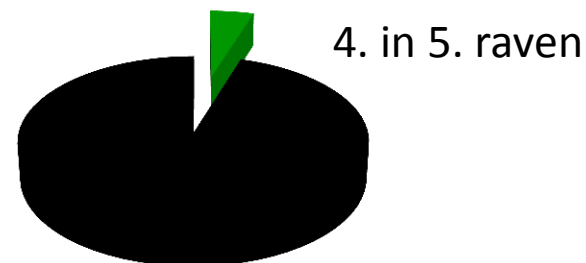

Razlike med državami

- Vsak peti prebivalec **Finske** in **Japonske** dosega 4. ali 5. stopnjo spretnosti.

- Vsak dvajseti prebivalec **Italije** in **Španije** dosega 4. in 5. raven spretnosti. Približno tretjina prebivalstva dosega le 1. raven bralne ali matematične pismenosti.

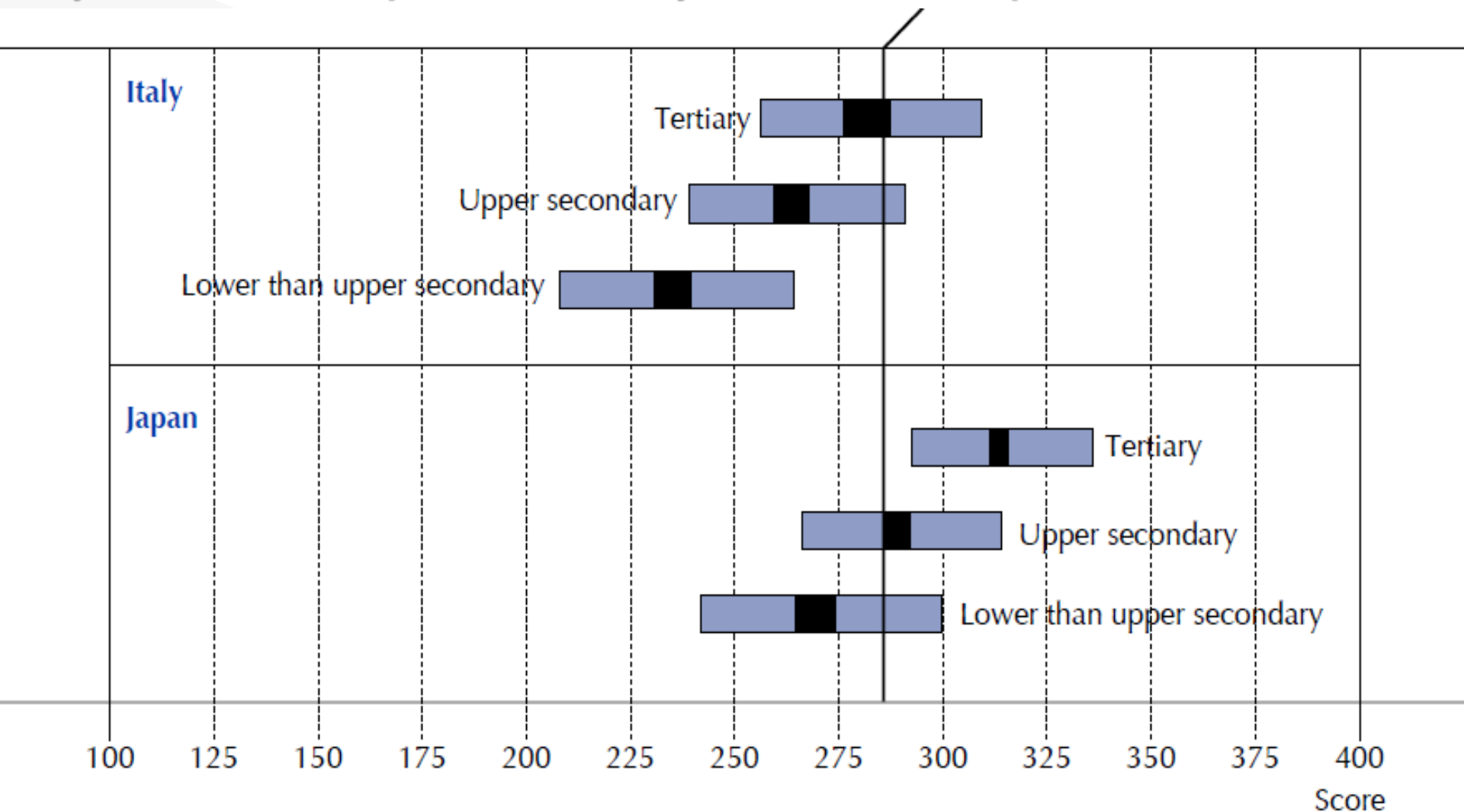

Razlike med državami

Odrasli s terciarno stopnjo izobrazbe v Italiji

imajo enake besedilne spretnosti kot srednješolsko izobraženi Japonci

Socialno-demografske značilnosti so povezane z ravno znanja

PIAAC^{slo}

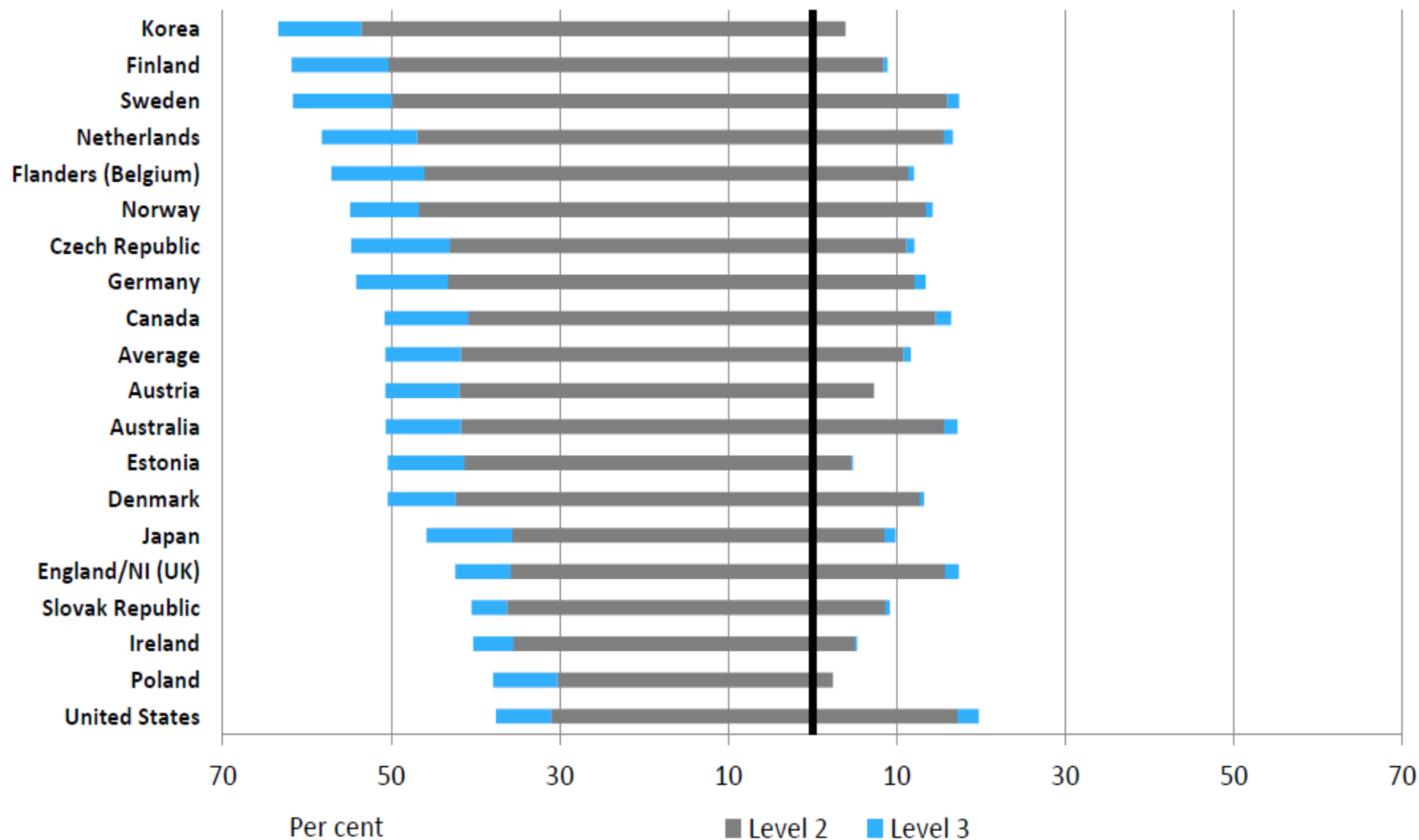
Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

- Odrasli z visokošolsko izobrazbo imajo **povprečno prednost 36 doseženih točk**, kar je **enako petim letom formalnega šolanja**, pred odraslimi, ki imajo manj kot srednješolsko izobrazbo, potem ko so upoštevane druge značilnosti.
- **Priseljenci** iz tujejezičnega okolja so znatno slabše pismeni ter slabše računajo in rešujejo probleme v tehnološkem okolju kot odrasli domačini, ki so se kot prvi ali drugi jezik **v otroštvu učili jezika, v katerem jih ocenjujejo**, tudi če se upoštevajo še drugi dejavniki.

Najboljši dosežki reševanja problemov v tehnološko bogatem okolju

Young adults (16-24 year-olds)

Older adults (55-65 year-olds)

Povezava med ravno znanja in ekonomsko ter socialno blaginjo

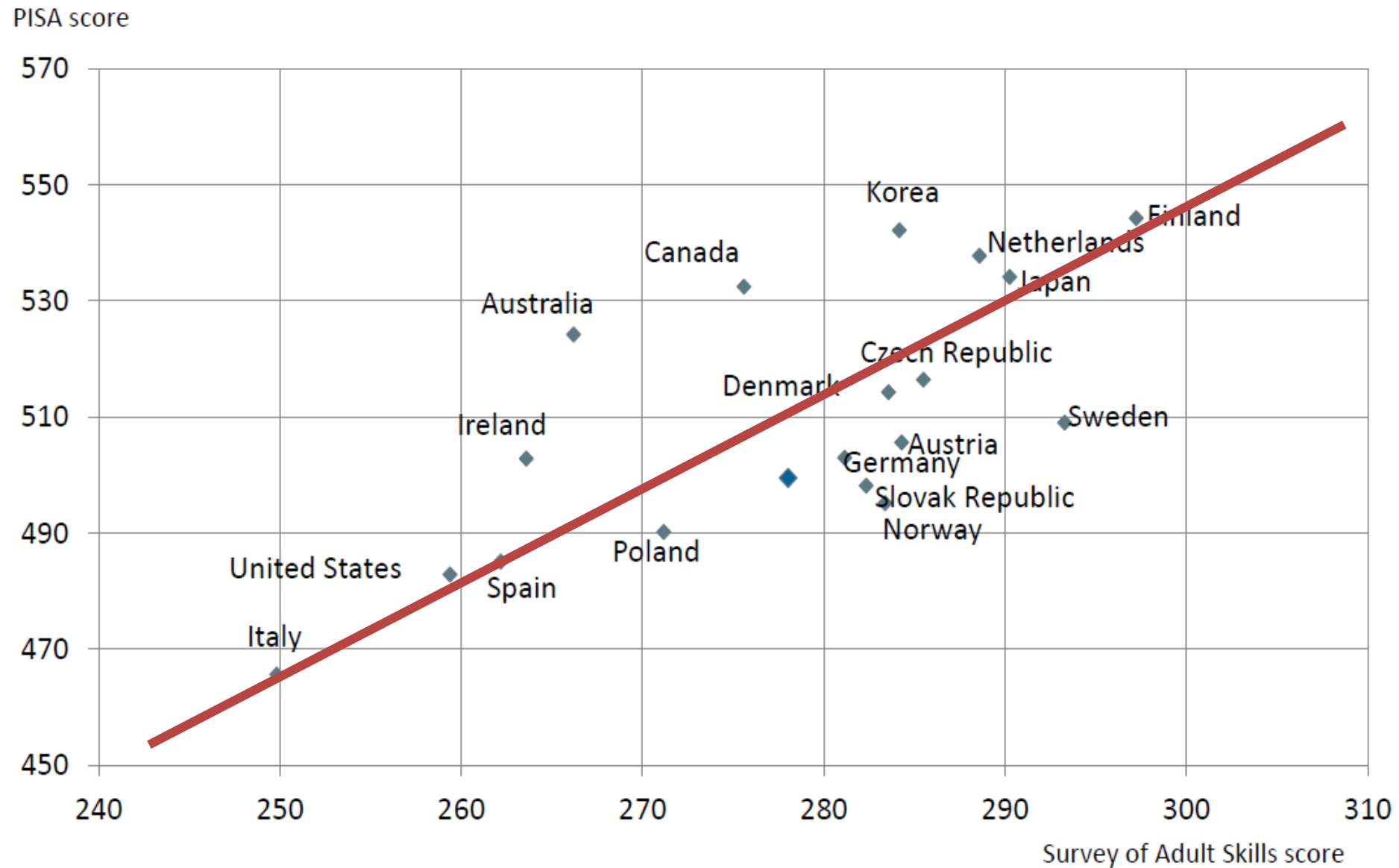

PIAAC^{slo}

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

- V vseh državah je pri posameznikih, ki so **slabše pismeni** večja verjetnost, da bodo v anketah odgovorili, da so **slabega zdravja**, da imajo **malo vpliva na politične procese** in da **ne sodelujejo v dejavnostih društev ali kot prostovoljci**.
- V večini držav je pri posameznikih, ki so manj usposobljeni, tudi večja verjetnost, da **manj zaupajo drugim ljudem**.

Primerjava povprečnih rezultatov matematičnih spretnosti v PISI 2003 in v PIAAC 2013 (22-25 let)

Kaj bomo lahko vedeli po objavi rezultatov:

PIAAC^{slo}

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

- **Pomanjkanje kompetenc:** Kateri segmenti družbe imajo največji primanjkljaj kompetenc?
- **Stabilnost kompetenc:** Koliko se rezultati, izmerjeni na populaciji mladih, ujemajo s kasnejšim stanjem pri odraslih?
- **Razvitost kompetenc:** Razlika med razvitostjo in potrebami (zaradi ocene potrebnih vlaganj v to področje)? Uporaba spretnosti na delovnem mestu.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

STATISTIČNI URAD
REPUBLIKE SLOVENIJE

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

PIAAC^{slo}

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

Ključno vprašanje:

**Upravičenost vlaganj v področje razvoja
spretnosti odraslih?**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

STATISTIČNI URAD
REPUBLIKE SLOVENIJE

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

PIAAC^{slo}

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

Kontakt: petra.javrh@acs.si